

використовувати синергетичний ефект. Цей досвід має бути врахований в Україні при створенні власної НІС;

— стратегія *реструктуризації* оборонної галузі в Україні базується на Концепції структурної перебудови ОПК, яка передбачає створення декількох (до 10-ти) вертикально-інтегрованих структур. На сьогодні переважає силовий варіант інтеграції, тобто інтеграції зверху, а не знизу. Структурні перетворення торкаються лише існуючих експортно-орієнтованих підприємств;

— у військовому секторі економіки необхідно втілювати *стратегію випереджаючого форсованого "надрозвитку"*, спрямовану на інтеграцію ОПК та інтелектуальних ресурсів із бюджетними асигнуваннями;

— в умовах обмежених власних коштів Україна має розвивати кооперацію у військово-технічній сфері з Росією та країнами НАТО. Сьогодні Росія одержує доступ до українського науково-технічного потенціалу, а українська сторона одержує локальні вигоди на рівні підприємств. Співробітництво з країнами НАТО відбувається на рівні модернізації існуючих ОВТ, їх наближення до стандартів НАТО (Франція, Німеччина). Тому важливою є стратегія підключення до Європейського дослідницького простору, розвиток і структурування якого передбачається VI Рамковою програмою ЄС. Це сприятиме участі України в європейських науково-технічних програмах, розвитку співпраці в галузі військових досліджень;

— в Україні доцільно використовувати *інноваційну модель сталого розвитку*, що позитивно впливатиме і на розвиток військової сфери. Головний ресурс цієї моделі — інтелектуальний капітал. Характерною для неї є нова інвестиційна парадигма: вкладення коштів у людину, її творчий потенціал. Це дозволить створити механізм стимулювання економічного зростання за рахунок росту особистого споживання.

Ю. Мапейко,

доктор історичних наук

СТАЛИЙ РОЗВИТОК: ДЕЯКІ УМОВИ І ПРИНЦИПИ

Наукова діяльність у 2003—2004 рр. зосереджувалась на дослідженні проблематики сталого розвитку. Генеральна ідея цього проекту полягає у вивченні світового досвіду щодо сталого

розвитку, включаючи розробку й імплементацію відповідних національних і міжнародних стратегій, а також застосування цього світового досвіду в Україні.

Керуючись тим, що усталений розвиток не просто охоплює три принципово важливі складові — економічний ріст, соціальний прогрес і захист навколишнього середовища, а й вимагає взаємовпливу, взаємодії і інтеграції вказаних компонентів, відповідна увага була скерована на пошук механізмів цих взаємовідносин. Одним із напрямків дослідження є системи індексів сталого розвитку.

У процесі дослідження вдалось ідентифікувати серйозні перешкоди на шляху сталого розвитку. Зокрема, це відсутність або недостатність ясного і прагматичного бачення самого процесу. Це відсутність інтеграційного підходу. Це пасивність громадянського суспільства щодо ідентифікації проблем і шляхів їх вирішення.

Попередній аналіз дав можливість прийти до висновку, що успіх сталого розвитку залежить від врахування і реалізації ряду важливих умов і принципів. Йдеться про:

- підтримку курсу на усталений розвиток сильними політичними зобов'язаннями з боку трьох учасників: урядів, бізнесу і громадянського суспільства;
- бачення усталеного розвитку, яке поєднувало б як стратегічні, так і прагматичні підходи;
- необхідність, щоб вказаний процес був загальнонаціональним;
- врахування вже існуючих планів і стратегій національного розвитку;
- надійний науково-технологічний та інноваційний аналіз процесу сталого розвитку;
- більш ефективну й перспективну діяльність щодо інтеграції і знаходження максимально сприятливого балансу між економічним ростом, соціальним прогресом, і захистом навколишнього середовища, а також між відповідними територіальними одиницями;
- досягнення взаємозв'язку між бюджетом і стратегічними пріоритетами сталого розвитку;
- розумну й перспективну інтеграцію національних і локальних пріоритетів;

- створення ефективних механізмів для моніторингу, оцінки й контролю;
 - забезпечення неухильної безперервності вказаного процесу;
 - необхідність активізації міжнародного співробітництва.
- У цьому зв'язку виявлено, що глобалізація є головною силою, що стимулює сталий розвиток, конкуренцію, розподіл ресурсів і міжнародний обмін технологій.